

Regelbunden tillsyn i Tuns skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Lidköpings kommun och besökt Tuns skola den 4 december 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 28 augusti 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Tuns skola, dels den information som samlats in under besöket. I Tuns skola intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Tuns skola

Tuns skola	Antal elever
Förskoleklass	11
Grundskola	75

Källa: Skolans egna uppgifter

2 (12)

Tuns skola ligger i samhället Tun, cirka 30 km sydväst om Lidköping, och är en del av verksamheten i Tunenheten. Upptagningsområde är Tuns samhälle och den omkringliggande landsbygden. Skolan är inrymd i en trevånings tegelbyggnad byggd i början av femtiotalet.

Tunenheten består förutom av skolan även av skolbarnsomsorg, fritidsgård, förskola och dagbarnvårdare.

Personalen inom Tunenheten är organiserad i fyra arbetslag där personalen i förskoleklassen och årskurserna 1–6 utgör arbetslag 1, personalen i fritidshem och fritidsgård är arbetslag 2, förskolans personal är arbetslag 3 och dagbarnvårdare är arbetslag 4. Arbetslag 1 och 2 samverkar med varandra liksom arbetslag 3 och 4.

För varje arbetslag finns en arbetslagsledare utsedd vilka tillsammans med rektorn utgör enhetens ledningsgrupp.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 2: Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 5

		2007		2008	
		Tuns skola	Riket	Tuns skola	Riket
Andel (%) elever som nått kravnivån på samtliga delprov på de nationella ämnesproven	Engelska	67	85	70	87
	Matematik	56	72	70	73
	Svenska	61	71	70	72

Källa: Uppgifter från skolan. Uppgifter på riksnivå för variabeln nationella ämnesprov presenteras utifrån ett obundet slumpvis urval om 200 skolor, från vilka Skolverket samlar in uppgifter om måluppfyllelse på de nationella ämnesproven. För svenska och svenska som andraspråk är delprov 3 för 2006 och delprov 4 för 2007 exkluderade på grund av stora bortfall.

Kommentar och bedömning:

Skolan har inte presenterat en sammanställning över elevernas måluppfyllnad i förhållande till mål att uppnå i årskurs 5. Däremot har skolan i sin kvalitetsredovisning anggett elevernas resultat på de nationella ämnesproven. Av dessa resultat framgår att en relativt stor andel av eleverna inte nått kravnivån vid dessa prov. Av intervju med rektor och av övriga statistiska uppgifter framgår emellertid att måluppfyllelsen varierar mycket mellan olika år. Det relativt sett lilla antalet elever gör att små förändringar gör stora utslag i statistiken. Någon systematisk sammanställning av resultaten i övriga ämnen görs inte på skolnivå.

Skolinspektionen bedömer att det vid skolan saknas en samlad bild av elevernas kunskapsresultat. Skolinspektionen bedömer också, med utgångspunkt i resultaten på de nationella ämnesproven, att skolan bör vara vaksam över elevernas resultat och nog analysera arbetssätt och metoder i syfte att utveckla verksamheten och anpassa undervisningen efter varje enskild individs behov, intresse och förutsättningar.

4 (12)

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen ska läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling.

Inspektionen visar att lärarna fortlöpande följer upp elevernas kunskapsutveckling främst i ämnena engelska, matematik och svenska. Av intervjuer med rektor och lärare framkommer emellertid att denna fortlöpande uppföljning av elevernas kunskapsutveckling inte sker i alla ämnen.

Skolinspektionen bedömer att skolan fortlöpande måste följa upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen**Bedömningspunkter****1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att stödja elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

6 (12)

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Huvudmannen för verksamheten eller den huvudmannen bestämmer ska se till att det finns en likabehandlingsplan för varje enskild verksamhet. Planen ska syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. I planen ska planerade åtgärder redovisas. Planen ska årligen följas upp och ses över.

En sådan likabehandlingsplan ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Tuns skola har en likabehandlingsplan. Denna bygger emellertid inte på en specifik redovisning av verksamhetens behov, utifrån en aktuell kartläggning, som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. På Tuns skola har eleverna inte deltagit vid utarbetandet av likabehandlingsplanen. Lagen föreskriver också att det för varje enskild verksamhet ska finnas en likabehandlingsplan. Om planen omfattar mer än en verksamhet måste samtliga de verksamheter planen omfattar vara synliggjorda. I Tuns skolas likabehandlingsplan är inte skolbarnsomsorgen synliggjord.

Skolinspektionen bedömer att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller de krav som ställs på en sådan plan.

Sedan inspektionsbesöket gjordes i skolan har lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphört att gälla. Lagen upphörde att gälla den 1 januari 2009. Därefter gäller i stället 14 a kap. skollagen (1985:1100, ändrad genom 2008:571) och den nya diskrimineringslagen (2008:567).

Detta innebär att skolorna från och med den 1 januari 2009 ska beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma materiella skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det finns inget som hindrar att skolan/verksamheten för samman de planer som ska upprättas till ett dokument. Barns och elevers medverkan vid upprättandet m.m. av nämnda planer regleras i förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen ska styrelsen erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Undervisningen ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenligt med målen i den kursplan eller de kursplaner som fastställts för det ämne eller ämnen som utgör elevens val.

På Tuns skola anordnas inte elevens val.

Skolinspektionen konstaterar att skolan inte anordnar elevens val enligt bestämmelserna. Detta måste åtgärdas.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektor har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt grundskoleförordningen får styrelsen efter samråd med eleven och elevens vårdnadshavare besluta i fråga om elevens placering i särskild undervisningsgrupp. Vidare får styrelsen också, om en elev inte kan få utbildning som i rimlig grad är anpassad efter elevens situation och förutsättningar, efter hörande av elevvårdskonferensen besluta om anpassad studiegång för eleven. Därvid får avvikelser göras från timplanen.

På Tuns skola finns en liten undervisningsgrupp där elever får större delen av sin undervisning. Enligt Skolinspektionens bedömning får dessa elever undervisning i särskild undervisningsgrupp. Det finns också elever som inte får undervisning i alla ämnen. Enligt Skolinspektionens bedömning har dessa elever anpassad studiegång.

I Lidköpings kommun är ansvaret för beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och beslut om anpassad studiegång delegerat till rektorn. För de elever vid Tuns skola med placering i särskild undervisningsgrupp eller med anpassad studiegång har beslut emellertid inte fattats.

Skolinspektionen bedömer att beslut om placering i särskild undervisningsgrupp saknas för elever som har sådan placering. Vidare bedömer Skolinspektionen att beslut om anpassad studiegång saknas för elever med sådan studiegång.

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som det omgivande samhället.

Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen.

Tuns skola har en årskalender som reglerar när återkommande arbetsuppgifter i form av uppföljningar och utvärderingar av olika slag ska genomföras. Skolan har också en utvecklingsplan vilken anger mål att utvärdera som underlag för uppföljning av kvalitetsarbetet. Vid tiden för tillsynen innehöll skolans utveck-

lingsplan endast målet "Att förankra miljömålen i verksamheterna". Det framgår av utvecklingsplanen när målet ska utvärderas och vilka kriterier som bestämmer när skolan uppnått sitt mål.

Som tidigare beskrivits följer skolan inte upp resultaten i samtliga ämnen. Kunskapen om skolans resultat är följaktligen inte utgångspunkt för skolans kvalitetsarbete. Skolan saknar således ett tydligt system för att kontinuerligt följa upp och utvärdera arbetet så att undervisningsmål och metoder ständigt provas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav.

Skolinspektionen bedömer att skolan bör förbättra sitt kvalitetsarbete särskilt med avseende på uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i samtliga ämnen i årskurs 5 så att relevanta åtgärder kan vidtas för att förbättra måluppfyllelsen.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska arbetet med kvalitetsredovisning främja skolornas kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningarnas nationella mål. Kvalitetsredovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Enligt förordningen om kvalitetsredovisningen ska kvalitetsredovisningen innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. I kvalitetsredovisningen ska uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen redovisas.

Enligt förordningen om kvalitetsredovisningen ska skolans kvalitetsredovisning utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning.

Tuns skolas kvalitetsredovisning utgår från en mall som alla skolor i kommunen använder. Kommunen använder sig av så kallade styrkort vilka styr de olika verksamheternas kvalitetsarbete. Skolans mål, eller strategier som de kallas i redovisningen, är vagt formulerade och därför svåra att mäta. Resultatet benämns med en siffra som man inte närmare förklarar värdet av. Grundskolans måluppfyllelse redovisas under rubriker som normer och värden, kunskaper, kunskapsöversikt, elevens ansvar och inflytande. Vad avser kunskaper redovisar skolan elevernas resultat på de nationella ämnesproven och på diagnostiska prov i matematik och svenska, vilka genomförs under årskurs 2. Kvalitetsredo-

12 (12)

visningen redovisar inga resultat i övriga ämnen.

Skolan bedömer sin måluppfyllnad inom de olika bedömningsområdena som god eller hög. Hur man kommit fram till detta resultat redovisas inte. Kvalitetsredovisningen kan därför inte sägas vara det medel som redovisar måluppfyllelsen. I den verksamhetsbedömning som delgivits inspektörerna anges att elever, deras vårdnadshavare och skolans övriga personal endast har medverkat vid utarbetningen av kvalitetsredovisningen i liten grad.

Skolinspektionen bedömer att kvalitetsredovisningen inte lever upp till författningarnas krav.

Enligt ändring i förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska uppföljning och utvärdering av såväl likabehandlingsplaner som planer mot kränkande behandling redovisas i kvalitetsredovisningen. Ändringen trädde ikraft den 1 januari 2009 och ska tillämpas första gången för kvalitetsredovisningar som avser 2009.

2009-05-07 Göteborg

Sven-Olof Lundin

Kjell Ahlgren